

Na de rondvraag kwam als laatste agendapunt van deze druk bezochte (ruim 30 mensen) en gezellige vergadering de heer Spoelman uit Mensingeweer met een verhaal over zijn loopbaan als molenaar.

Dirk-Jan Tinga heeft geprobeerd het verhaal van de heer Spoelman zo woordelijk mogelijk weer te geven, in de Groningse taal, waarvan Spoelman zich bediende. Hier volgt het verslag:

" Over het malen met, en het billen van stenen"

Vrouger was 't hail aandere as nou, dou hadden mulders nog veul waark. Wie hadden mit wiendkracht 7 in Menskeweer de pelstainen aan loop. De boern laiten aal heur groan moalen. Zo ging dat doar, dou was er wel 100 mud ien week te moalen. En as 't den nait waaide, was 't meel noa 'n week nog nait kloar en dat was vanzulfs nait te best.

Ik stam oet 'n òl muldersgeslacht. Mien grootvoader was al mulder op meuln Cronjé in Waarffum. Dij meuln is in 1912 opbraand. Ze hebben wel zegd, dat de aigenoar van de meuln hom in braand stoken het; dat is messchain wel woar, want dij man was nait hailendaal wies.

Ik zit nou 38 joar in 't vak. Dou ik 14 joar was, moalde ik allain in Menskeweer; pa ging den op fiets bie de boern langs. Tegenswoordig komt 'er van dat moalen nait zo veul meer. Dou ben ik op stap goan in de wereld. Ik kwam op Wouda's meelfabriek. In de eerste week mos ik al stainen schaarpen, dat wazzen blaauwe stainen. Blaauwe stainen schaarpen haar ik nog nooi doan. Op boetenkaant zaten pandjes, doar mozzen wie mit kriet streepkes op trekken. Dij stainen hadden moar 'n geringe capaciteit van vief zakjes in 't uur. Wie mozzen d'r zelfrijzend bakmeel mit moalen. Ze hadden ook twij koppels kunststainen, dij mozzen ook eerst schaarpt worren. Dat billen van stainen heb ik altied wel mooi waark vonnen.

Zo was d'r 'n euliemann, dij ook baidels schaarp-
te. Dat was mooi veur ons, want op dij menaai-
er konnen wie deurwaarken, d'r wazzen altied 'n
poar schaarp baidels.

Eerst mozzen de stainen wotterpäs, den wörren
ze bild, de binnenkant goud daip en noar boe-
ten tou mooi oplopend. Kunststainen was hail
aans as blaauwe stainen: binnen moalde zo'n
stain niks, allinig aan de boetenkaant wazzen
tien pandjes dij moalden.

Noa de meelfabriek heb ik anderhalf joar op de
Veluwe, in Garderen, waarkt. Doar was allain
moar 'n hoamermeuln. Doarvandoan ben ik noar
Drenthe goan, noar Gasserternijveen. Doar was
'n koppeltje stainen allinig veur rogge breken,
veur de rest was d'r 'n hoamermeuln.
Doar was veul boerengemoal, zo'n 600 zak in week,
en altied veul waark. Ik kreeg dou 45 gulden in
week.

'k heb es 'n ruwe schatting moakt en oetrekend
dat ik in mien loopboan zo'n 50.000 zak op nek
had heb. Mien vraauw zegt dat 'k d'r nog schaf
van loop.

Doar noa heb 'k 4 joar bie De Groot in Feerwerd
waarkt. Ik ben doar altied mit zeer veul ple-
zair wèst, dij man was nog 'n echte òlle vakmul-
der. Doar gingen wie iedere moand stainschaar-
pen, om en om: dèn looper, dèn ligger. Hai haar
d'r nait zo veul lol aan; hai ging haalverwege
koffie hoalen en as'er den weerom kwam, was 't
billen doan.
Hai was ook zéér net, doar ben ik nou nog zo
net van.

In 1953 of zo (1955, red.) kregen wie rou-breuk.
Wie wazzen aan 't pellen en hadden net zo'n 20
zakjes meel loaden veur 'n boer.
Op ains was d'r 'n stuk lawaai; ik ston beneden
en doar kwam rou aan! De Groot rende noar beneden,
keek ons aan, en rende dou weer noar boven, moar
meuln ston al stil vanzulf. Allinnig de transport-
fietswas onner rou kommen!

'T is zo'n joar of vief, zes, dat 'k nog langzaam aan moal. Ik moal nou nog zo'n 20 kilo in 6 weken veur 'n bakker. Hoofdzoak is bie mie nou ... ik heb dus veevoeder, en ben 'n beetje handel in goan.

Ik ben ook nog in Niebert wèst, noa Gasselternijveen, schut mie nog in zin, bie de heer Nanninga. Zo'n haalf joar, dat ging nait zo best!

Dat ging zo: meuln was doar oetrust mit Dekkerwieken, met zulfzwichting, moar zunder remkleppen. Gedurig ging dij den ook op loop.

Dou ik er kwam lagen er 4 koppels moalstainen.

'T was niks, stainen wazzen stomp en hai moalde moar 2 zakjes in 't uur. Ik ben dus begonnen mit het schaarpen van de stainen. Mit dij Dekkerwieken bie wiendkracht 4 of 5 vloog er d'r al over. Meneer Nanninga zat den in zien bero en keek omhoog en zag den wieken onder laangs vlaijen, en den kwam 'e omhoog en zee:

"'T gaat veel te hard, véél te hard, kun je eigenlijk wel malen?"

Dou zee ik: "Beter as ie!"

Nou, dou ben ik doar moar op 'n vraidag weggoan.

Dat was zo'n beetje mien verhoal. Ik dank u voor de aandacht."

=====